

น.สพ.ดร.สิทธิเดช มหาสาวังกุล

- ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านสัตวแพทย์
- สถาบันคชบาลแห่งชาติ
- องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

การจัดการด้านสุขภาพช้าง

ต้นศตวรรษที่ 20

ประเทศไทยมีช้างเลี้ยง

100,000 เชือก

• พ.ศ. 2508 มีช้างเลี้ยง 11,192

• พ.ศ. 2528 มีช้างเลี้ยง 3,381

ประชากรลดลง 3.5 % ต่อปีในช่วง 20 ปี

ช้างเลี้ยง ปัจจุบัน 4,000 -

ช้างป่า ปัจจุบัน 3,000 -

ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย ก่อตั้งเมื่อปี 2534

ควาญช้างจะใช้โซ่ยาว 25 – 30 ม.ในการล่ามช้างไว้ใน
ป่า เพื่อให้ช้างมีร่มไม้ในการหากิน ตามธรรมชาติ

อาหารช้าง

มีความหลากหลาย ช้างกินพืชได้หลายๆ ชนิด รวมถึงผลไม้ต่างๆ
อย่างหลากหลาย

ปัญหาด้านสุขภาพ

- 90% จากอุบัติเหตุ
- 10% จากโรคติดเชื้อ

ลักษณะช้างป่วย

ลักษณะช้างป่วย

- พับหูช้า
- ยืนนิ่ง ซึม
- ยืนหลับตา บางครั้งล้มนอน
- หางแกว่งช้า หรือไม่แกว่ง
- โคนเล็บแห้ง ไม่มีเหงื่อ
- งวงตก ไม่มีแรง
- กินหญ้าช้า ไม่รวดเร็ว
- บางครั้งหาว ยืนตัวสั่น

การมองจากระยะไกล

สิ่งที่ควรสังเกต

- ลักษณะการกิน
- ลักษณะการเดิน
- ลักษณะการนอน
- การโบกพัด ของหาง หู และงวง
- พฤติกรรมอื่น ๆ โดยทั่วไป

การตรวจระยะใกล้ (1)

การวัดอุณหภูมิ

1. การวัดโดยใช้ปรอท

การตรวจระยะใกล้ (2)

การวัดอุณหภูมิ

2. การวัดจากก้อนอุจจาระ

บวก 1 °C หรือ 1.8 °F จากอุณหภูมิที่อ่านได้

การวัดอุณหภูมิ

- อุณหภูมิปกติข้าง

- วัดโดยปรอท 36-37 ° C หรือ 97.5-99 ° F
- วัดผ่านก้อนอุจจาระ 37-38 ° C หรือ 99.3-100.8 ° F

การวัดชีพจร

- ชีพจรปกติของช้าง

- อัตราการเต้นของชีพจร 25-35 ครั้ง / นาที

การวัดอัตราการหายใจ

ดูการขยายของช่องท้องต่อนาที

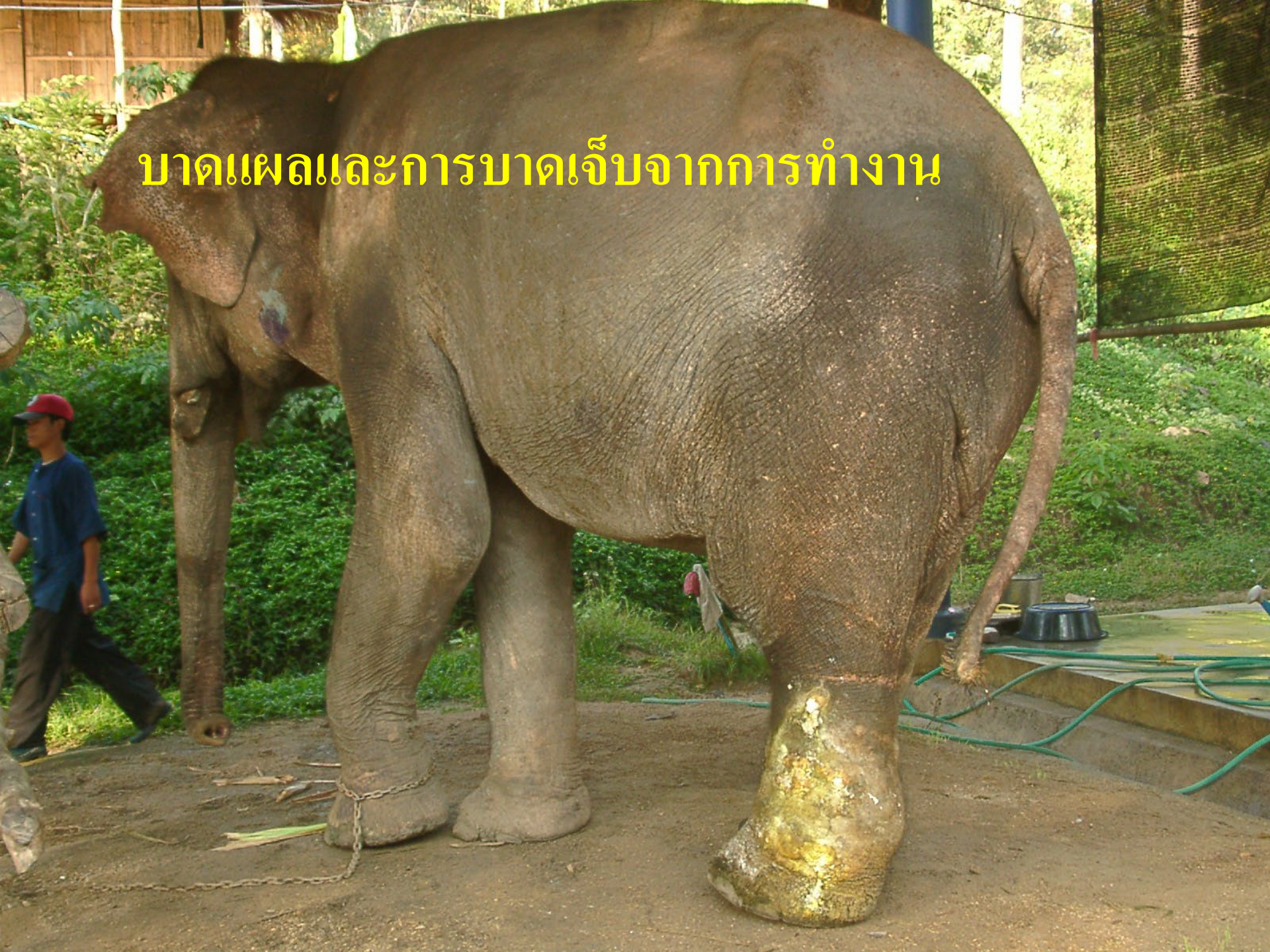
- อัตราการหายใจปกติ

- อัตราการหายใจ 4 - 6 ครั้ง / นาที

การวัดเส้นรอบอก

บาดเจ็บและการบาดเจ็บจากการทำงาน

ลากไม้

อุบัติเหตุรถชน

ช้างเหยียบกับระเบิด

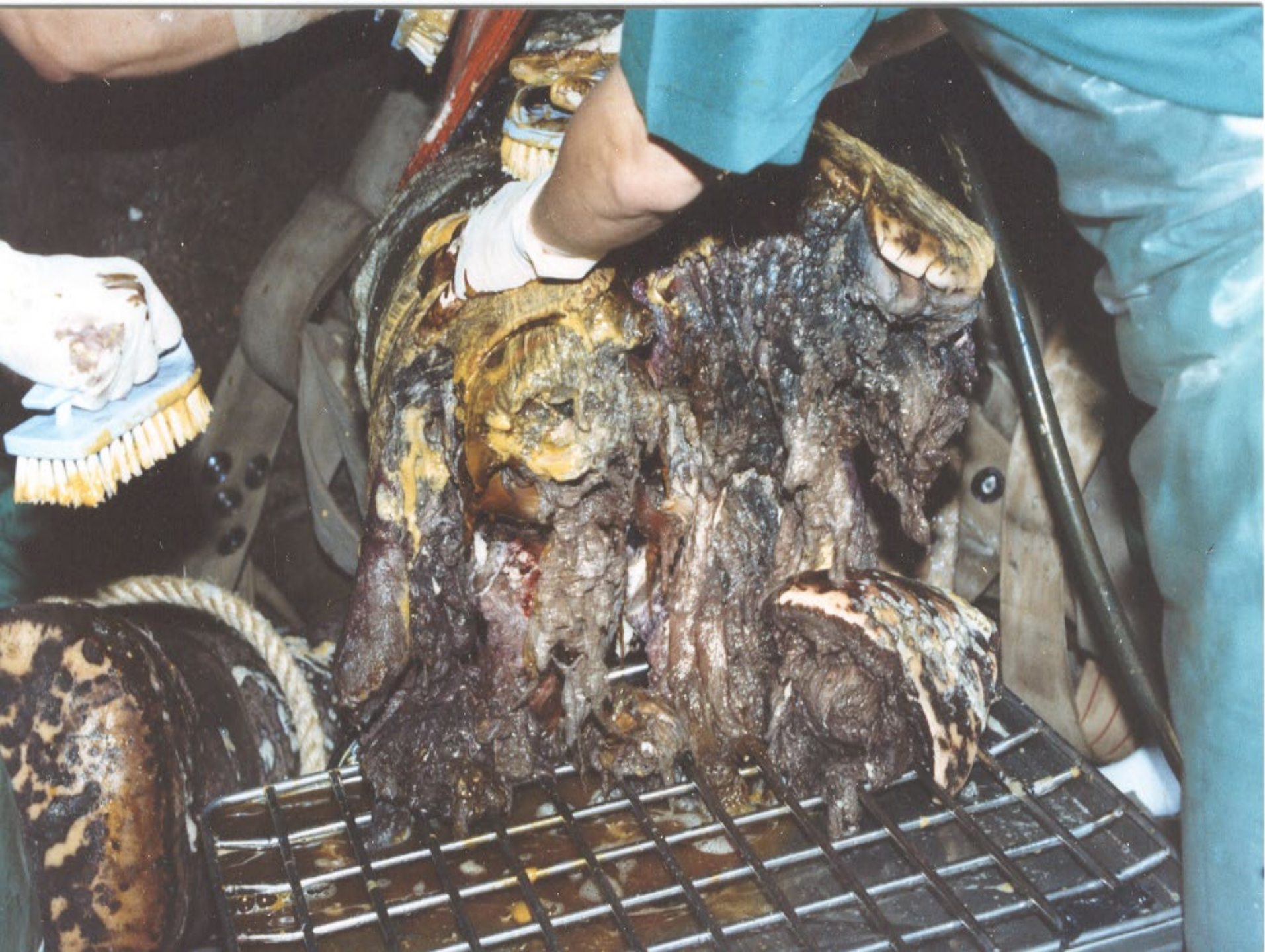
- มีช้างเหยียบกับระเบิด
12 เชือก ระหว่างปี
2542 - 2545

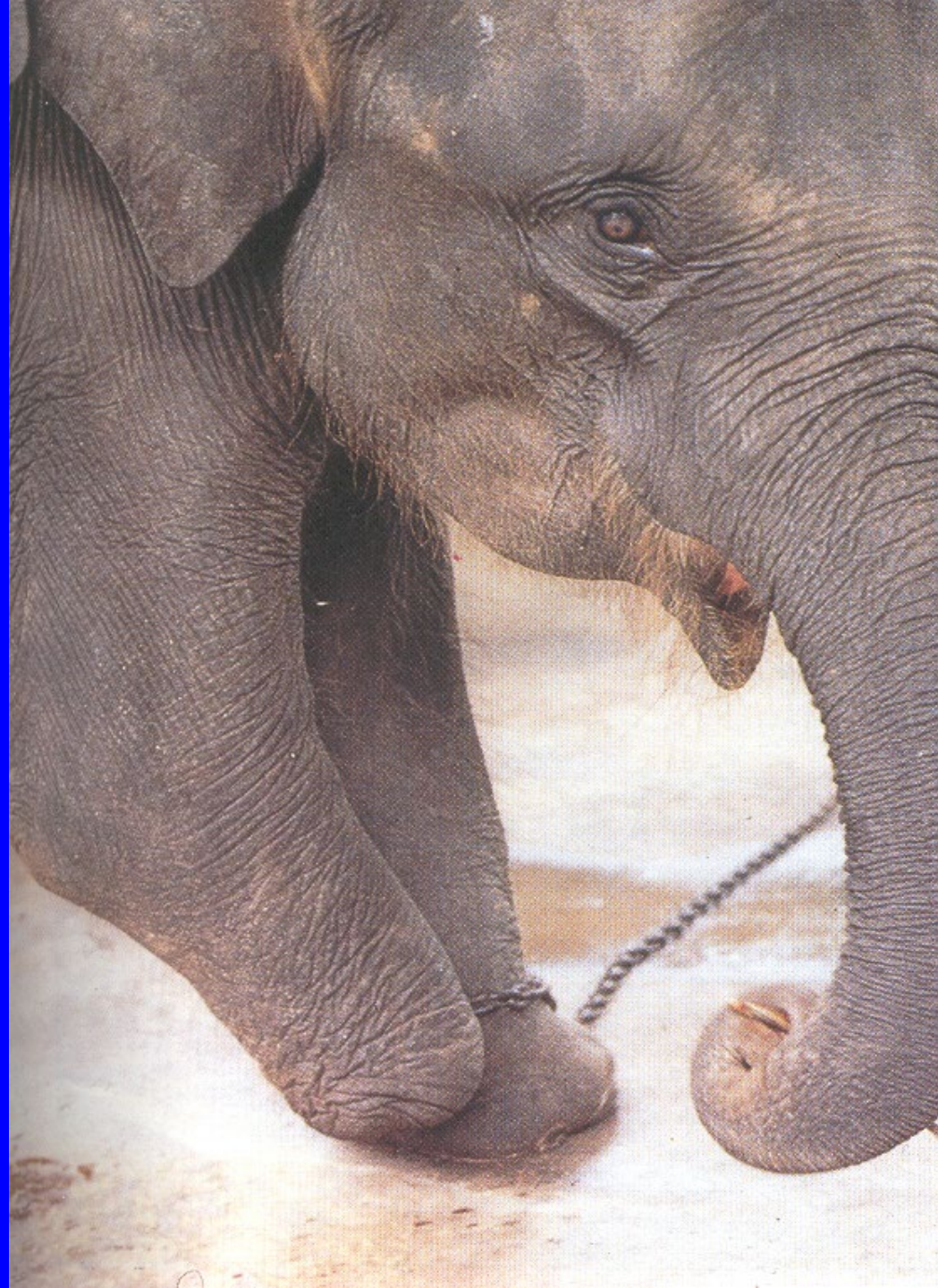

'92 1 1

บ่วงแร้ว

มึคแทง

โรคโพรงงาอักเสบ

การรักษาโพรงงาด้วยการอุดงา ด้วยสาร calcium hydroxide

25 6 2008

การถอนงาช้าง

แผลไหม้แดด

แผลไม้เคด

แพลงไฟไหม้

แผลติดเชือกที่หาง

สาเหตุจากช้างถูกมัดหาง

มีดฟัน

โรคผิวหนัง

- มีสาเหตุ
- จากเหาช้าง
- แผลลงวันป่าไปไข่ที่ผิวหนัง

เชื่อกว่าที่ผิวหนัง

งูพิษกัด เช่นงูเห่าและงูจงอาง ทำให้ช้างตาย

ปัญหาโรคตา

- เยื่อบุตาขาวอักเสบ
- กระจกตาอักเสบ
- กระจกตาขุ่น
- แผลหลุมที่กระจกตา
- ต้อกระจก
- เลนส์เคลื่อน
- ตาบอด

ช้างที่ประชาชนไม่ต้องการจะถูกรักษาให้กับ
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เพื่อดูแลต่อกระทั่งวาระ
สุดท้ายของชีวิต

